

Latweeschu Awises.

48. gaddagahjums.

No. 49.

Trefschdeenâ, tanni 3. (15.) Dezemberi.

1869.

Latweeschu Awises libds ar saweem peeliffumeem makfa 1 rubuti fndr. par gaddu. Stas uf sawu wabrdn apstellehs 24 eksemplarus, wehl weenu dabuhs klabt parwelti. Za-apstelle: Zelgawâ Latw. apfichu nammâ pee Zanischewski; — Ribgâ pee Daniel Minus, teâtera un wehwera ceelas stuhri, pee sw. Zabna basnizas jaunata mahjitaja Wneller un pee Dr. Buchholz, leelâ Alefander-ceelâ Nr. 18. — Wiffi mahjitaji, skohlmeester, pagasta walditaji, sribweel un zitti tauas draugi teel luhgti, lai lassitajem apgabda to apstelleschanu. — Redaktora adresse irr: „Pastor Bierhoff, Ronneburg, pr. Wenden, Livland.“

Rahditajs: Daschadas sinnas, Websterburga, Sarawatas Radfcha, Jauna grahmata, Wisjaunakabs sinnas, Ubbida, Naudas tirgus, Kab-bibas un prefschu tirgus. Studdinafchanas.

Daschadas sinnas.

No eekschennem.

No Petrowski muischas, Nowgorodes gubernija, Demjanskas aprinki. Schè waggare un dahrsneeks, no jaktâ mahjâs nahloht, wakkara ar zauru laiwu par uppi pahrzekotees, abbi reisâ noslibka. 5 zilweki laiwa eekah-puschchi, ne-eewehroja, ka laiwa zaura. Trihs ispeldeja, bet tee diwi noslibka. Weens no scheem abbeem bij Kursenneeks, isdeenejees saldats, Mikkel Kurzich, kas preeksch 21 gaddeem no Ruku Ahbawas rekruschdâs bija nodohs, ohtrs, Brubfchu saldats, dahrsneeks Ferdinand Lewizki. Abbi kohpâ dsihwoja kâ brahki, satizzigi un weenprahtigi, tâpat arri abbi kohpâ tanni nezereetâ brihdi no sawa jub-ga atfwabbinajahs. Tad es, ta nelaika Mikkel Kurzicha brahlis, schinni Awischu lappâ wisseem, ta nelaika raddeem, draugeem un pasihstameem to sinnu laischu, ka nu wairs winnu laj negaida mahjâs, bet ka winsch mums irr aishgahjis preekschâ turp, us kurreni mehâ wiffi zenschamees, katru sohliiti sperdami un katru atschu-mirkli pawaddidami, kas mums nahk un eet garrom, kâ kahds eenaidneeks, un wairahk negreeschahs aspakkal.

Dasch puhsis zerre nosirmoht;
Dasch wihs wehl ilgi nodsihweht;
Wehl gaddu firmajâs zerrejahs,
Nemeens nejehts, ka peewillahs.

Petrowski muischas sribhweris un meschkungs

K. Kurzich.

No Audruwes muischas Kursenne mume teel rafstihst: No mannas taggadejas dsihwes weetas un no schi apgabala tâpat preezigu sinnu par schi gadda plauschanu waru doht, kahdas taggad no dauds puffedem dsirdamas. Aweeschchi un rudsi bij mehreni, sreni no 7 libds 8 pehdas garrâ un labbi breeduschchi, ausas dauds weetas 5 pehdas garras, meeschchi gohds Deewam bij teizami. r...

No Raunas draudses Widsemmê. Schogad mehâ gan to pehrnaja gadda rohbu atkal dabufim islibdinaht; jo Deewâs mahju lauzinus boggatigi apschwettijis. Rudsu salmi mums irr leelâ daudsumâ, un laj rudsu graudi tik

isnahk mehreni, tad par to meescheem graudu pilnumâ isnahk jo leelâ; ir linni brangi no-auguschchi. — Ka Launakalna un Brantamuischas fainneeki sawas mahjas nopirkschchi us dsimtu, to lassitaji jau sinn, bet wehl nesinnahs, ka Raunas Jaunmuischas leelskungs von Bander irr jo stipri sahjis pahrhoht mahjas; pascha fainneekem preekschrohka pa 150 rubuteem dahlderis; ja fainneeks nepehrk, ta sweschineeki dabu pirkt par 165 rub. dahlderis semmes, un tee pahreji 15 rub. no katra dahldera, wezzam fainneekam pee iseeschanas teel atdohiti par atlibdinafchanu. Raunas-pils pagasts tanni 21. Oktoberi us skohlas-waldifchanas usskubbinafchanu weenas mahjas no pahri par 20 dahldereem preeksch pagasta skohlas apnehmahs renteht; kamehr aishigguschâ dsimtskunga dehli wehl behrnu gaddâs, tamehr muischa stahw appaksch bahrinu aishahwetaju waldibas, un schee lungi arri jau atwehleja skohlai to mahju-renteschchanu. Tanni 22. Oktoberi pagastu-weetneeku pulka 2 suhitti, kohpâ ar Raunas-pils rentes-leelkundu un ar mahjitaju jau ismekleja skohlas nammam derrigu weetu, un taggad kahdas 40 affis akminu jau sawesti. — Launakalna pagasts, us mahjitaja usskubbinafchanu tanni 20. Nowemberi no-spreeda, ka buhwajamai skohlai mahjas nopirkschoht, kahdas 12 dahlderis leelas. Launakalna muischas leelskungs pee schihs mahju-pirkschchanas preeksch skohlas, sawam pagastam atlaida 500 rubulus no pirkschchanas summas. Deewâs laj swehti tohs, kas sawu mantu netaupa pee skohlu gahdaschanas. Raunas-pils un Launakalna pagasteem prahtigs padohms irr, ka tik gohdigi dsennahs pee skohlu zelschanas. G. V.

No Hapsales. 7. Nowemberi 2 sweijneeki dewahs us jubras leddu gribbedami sanemt sawus tihklus, bet leddus winnus nenessa un winni eekritta jubra. Zebfchu dauds lauschu us winnu faulfschanu teem palihgâ nahja, tomehr winnus wairs newarreja isglahbt un winneem waijadseja noslibkt.

No Websterburgas. Das no leddus saylehtis pontontiltis par Wsta uppi atkal irr sataisihstis un brauzeji par uppi warr pahritikt; tomehr ar prefschu pahrweschchanu wehl ne-eet tik labbi, kâ par dselsjekka tiltu. Tapehz arri Masflawas pilsehtu wairs newarr apgoismohht ar gohfi, jo

tabš waijadfigas dšelfogles tappa atweſtas no Pehterburgas un taggad winnas newarr dabuht lihdš tas dšelfžekla tilts buhs fataiſhtä.

— Pehterburgä teem eedšiwotajeem par gaddu 100,000,000 #. galkas preeſch ehjchanas waijaga. Kad tur nu lihdš 700,000 eedšiwotaji, tad uſ ikkätu galwu iſnahl par gaddu 160 #. Berlinä turprettim, fur gandrighi til pat daudš eedšiwotaju, uſ ikkätu galwu iſnahl til 100 #. galkas. Warrbuht Berlinä irr wairahl nabagu kã Pehterburgä, warrbuht arri Pehterburdsneeki ehd wairahl galkas tapehž, ka dšiwotahdã weetã, fur aukſtaks gaisš; jo aukſtäs weetäs zilwekeem ja-eld wairahl galkas un tauku ne kã ſiltäs weetäs, laj ſawas meefas ſpehlu labbi uſturr.

— Tarutino zeems Kalugaš gubernijã pawiſſam nodedšis.

— Par kolera ſehrgu Kreemusemmē rakſta, ka Kiēwã no 19. Oktobera lihdš 2. Nowemberim ſlimneeku nammōš 32 laudiš ſaſirga un 19 nomirra; zittōš pilſehta nammōš 28 laudiš nomirra. — Arri Dulak, Drelles, Witepſkas un Miſkſas gubernijãš ſchi ſlimmiba parahdijufeōš, tomehr tur wehl nau til ſupra.

— **No Maſkawas.** Latw. Nr. 48 dewahm ſinnu, ka Maſkawas-Kurſkas dšelfžekla nelaimē notikkuſi 1. Nowemberi; no 17. numš atkal par tahdu nelaimi jaſinno. 160 werſtes no Maſkawas lokomotiwe iſleħza no ſawa žekla un noſkitta no dambja ar 5 lauſchu ratteem un 3 pretſchu ratteem. Zaur to, ka dambis nebij augštš un tohš zittus lauſchu rattus wehl warreja opturreht, irr notizis, ka daudš laudiš nau pohštã gahjuſchi. No teem reiſneekem zitti til maſ eewainoti, bet weens maſchineš uſtraugš irr noſištš un tas, kaš to lokomotiwi waddija, til ſipri ſaſištš, ka gan arri nomirriš; wehl 2 palihgi ſipri eewainoti. Lokomotiwe patte irr ſadauſita un 8 ratti arri wairš nau brauzami. O. P.

— **No Jelgawas.** Rihgas Wahzu awiſeš rakſta, ka no ſchi laika tirgū uſ to ſkattiſeōš, waj pee pahrdohhta peena un krehjuma uhdenš jeb zittas kahdas leetas nau peeſauktas, zaur ko pahrdeweji tohš pirzejuš pewiſſ un turklaht wehl warr iſželt niſnas ſlimmibas, kad tahš pee-jaunktas leetas irr tahdas, kaš zilweku weſſelibai warr buht par ſkahlđi. — Kad tahdi beſdeewigi pahrdeweji labbaki nemtu 1 ſapeiku wairahl par ſtohpū ne kã darritu dirklah-tigu grehlu: ſliktu peenu un krehjumu pahrdohdami un turklaht wehl laudiš ſlimmuš darridami. J.....i.

No ahrſemehm.

— **No Wahžsemmeš.** Graſ Biſmark arween wehl ſawã muiſchã Warzinã un preeſch ſeemas-ſwehtkeem arri wamaš nenahlſchoht uſ Berlini; tomehr tur nekãš nenoteek beſ winna ſinnas. — Pruhſchu landtagš arween wehl ſpreeſch par walštš eenemſchanahm un iſdoſſchanahm. Tee lauſchu ſubtiltee irr gauſchi duſmigi pret baſnijãš-leetu miniſteri Mihler un gribbetu labpraht, ka winna weetã zits

miniſteriš taptu želtš, bet rahdahš, ka ſehniſch ſcho miniſteri negribb atlaiſt.

— **Ilgahjuſchã gaddã** Pruhſchu ſemme pawiſſam bij 26 ſemkophibas ſkohlãš ar 717 mahžekkeem. No walštš lahdeš preeſch tahdahm ſkohlahm ikkätu gaddu maſſa 35,257 tahleruš. (Buhtu labbi, kad atkal kahdu reiſ ſinnas dabutu, kã eet ar Kurſemmes ſemkophibas ſkohlū.

— **Jebſchu Baiereš landtaga** leelaka dalka miniſtera Ho henlohe prettineeze, tomehr ſchim wehl paleek daudš draugu, kaš ſehninu luhguſchi, laj winnu no ſoma ammata ne-atlaiſch. Tad warrbuht Hohenlohe wehl poliſ ſawã ammatã; wiſſai ſemmei taš buhtu par labbu.

— **Rudolſtatteš firštš Albert** irr nomirriš, un winna dehlš Georg winna weetã irr eefahziš waldbiht par Schwarzburg-Rudolſtatteš ſemmi. Šchiš jaunajš firštš irr dšimmiš 1838. gaddã un lihdš ſchim wehl nau prezze-jeēš. Winna tehws 70 gadduš wežš palizis.

— **No Auſtrijaš.** Krakawas ſemmes-teeſa irr noſpreeduſi, ka pret teem laudihm, kaš to nelaimigu nonni Barbara Ubrik til neſchebliki bij mohžijuſchi, nebubš želt nekahlđu prozeſſi, jo tur nekahlđš launš darbš ne-efoht notizis, bet tee klohſtera laudiš til efoht darrijuſchi wehž ſaweem klohſtera likkumeem. — Kaš tahdu ſpreedumu buhtu jağaidijis! —

— **Keiſarš iſlaidiš** tahdu rakſtu, kaš walſſrahti ſaſauž uſ 11. Dežemberi.

— **Baldiba** irr pawehlejuſi, ka no nahkoſcha gadda 1. Januãra wiſſas Galizijaš teeſas drihlt rakſtiht zitta uſ zittu Pohlu wallodã. Wahzu wallodã til buhš rakſtiht tahš grahmataš, kaš tohp laiſtas uſ wiſſas walštš waldbiht, uſ armijaš waldbiht un tahm zittu walštš dalku teeſahm, kaš til Wahzu wallodu ween ſaproht.

— **Tahš ſinnas,** kaš ſluddina, ka Dalmazijaš dumpiš drihš buhš apſpreeſtš, nau ſluddinajuſchãš pateeſibu. Jo taggad rahdahš, ka dumpineekem eet labbi, un Auſtrijaš ſaldateem ſlikti. Šchee efoht atpakal gahjuſchi lihdš juhrmallai un gandrighi wiſſa ſemme atkal dumpineeku rohlãš. — Runna arri par to, ka keiſarš zittu karra wiršneeku turp aiſſuhtijchoht.

— **No Montenegroš.** Kreewu Konſulš Raguſã no Montenegroš firſta irr dabujiš tahdu grahmatu, fur ſchiš par Dalmazijaš dumpi ta rakſta: Ir rediamš, ka Auſtrija to dumpi newarr apſpreeſt, arri Zuppa dalka wehl ne-efoht Auſtrijaš rohlãš, jo tur arween wehl 1600 dumpineeki. Wiſch nekahlđã wiſšẽ ſaweem Montenegroš laudihm newarroht aiſleegt, laj tee nepebeedrojahš pee ta dumpja, jebſchu patš winneem to labpraht gribboht aiſleegt. Wiſch gon pee ſawas walštš rohbeſchahm daudš karratamaš uſ zehliš un pee winnahm galdinuš peeſittis ar tahdu wirš-rakſtu: „Šcheitan ikkätuš tays palahrtš, kaš par rohbeſchahm pahreeš;“ bet nekãš uſ to neklaufa. Tã wiſch ſawuš laudiš wairš newarroht ſawaldikt. Kad ſaweem laudihm wehletu eet uſ Dalmaziju, tad Auſtreeſchi winnu

turretu par eenaidneeku, kad turprettim Austreescheem wehletu pahreet par Montenegro's rohbeschahm, laj to dumpi ahtrahf apspreesch, tad winna laudis winnu paschu noschautu. Tà nesinnocht, fo laj darra.

No Enlandes. Weenà Irlandes pilschta Tipperari tee laudis irr eedrohschinajusches, preeksch parlamenta zelt weenu Geneeschu wirsneeku O'Donowan Rossa, kas dumpja labbad sehsh zeetumà. Sinnams, ka tabdu lungu ne-eelaidih's parlamentà, un tee, kas winnu zehlu-schi, paschi to arri sinn, bet winni tik gribbejuschi parabdih't, zil winni Enlandeeschus eenihst. — Irlandes nemeers, neprahtigi darbi un dumpji paleek pa daud's leeli, waldibai beidscht wajadsch's zittadi runnaht ar winneem.

No Franzijas. Keisars Napoleons sawai semmei gan daschadas brihwibas jau iswehlejis, bet rohdah's, ka likkumu-dewejeem ar tahm wehl nepeeteek. Winni lihds schim jau daschu wabdu pret waldibu fazzijusch'i un keisarim nebus weegli, ar winneem salihdsinatees. — Keisarene no Egiptes semmes irr abraukusi us mahjahm.

No Italijas. Lanza lungs, fo kehniusch bij isredsejis par sawu ministeri, negribboht usnem't tabdu ammatu; tad kehniusch generali Cialdini par ministeri zehlis.

No Rohmas. Pahwest's irr pawehlejis, ka to konziliju 8. Dezemberi tà buhs atdarriht: Tòs no rihta tee bislapi sanah's Watifana basnizà un gaidih's us pahwesta atnahschanu, kas puezel Gòs basnizà ee-ees. Tad to dleesmu „Nahz swehtaj's Gars" dseedadami wissi dohsees us to weetu, fur to konziliju turrehs. Kardinals Patrizi tur papreeksch lassih's missu (katolu Deewalposchana) un tad Koniuma erzbislap's Bassarelli turrehs runnu Lateinu wallodà. Tad wissi bislapi zits pehz zitta nah's pahwesta preekschà un winsch tohs swehtih's. Pehz tam bislap's Fessler, konzilijas sekretaris, lassih's to grabmatu, ar fo pahwest's to konziliju fasauzis, un beidscht pahwest's wats fazzih's, ka nu ta konzilija eesahlah's. Kamebr tee bislapi us konzilijas nammu ees, wissas Rohmas basnizàs swan-nih's ar saweem pullsteneem un no Englanil's schah's ar leelgabbaleem. — Lihds 1. Dezemberim 400 bislapi bij sanahkusch'i. — Bet Deew's sinn, ka schee bislapi wehl farunnasees, jo daud's effoht tabdu, kas tik mas faproht no Lateinu wallodas. No Spanijas, Franzijas un Amerikas bislapeem neweens nemahocht runnaht schinni wallodà. Tee Wahzu, Enlandes un Italijas bislapi gan mah't runnaht pa Lateiniski, bet illatra tauta schih's wezias wallodas wahrdus sawadi issauz, tà tà zits zittu newarr fapraht.

Spanijas waldiba arween wehl runna par to, ka Genuas herzogu zels par kehniinu, jeb'schu schi prinscha mahte sawu dehlu nemas negribb laist us tabdu nedrohschu weetu. Bet Italijas kehniusch Spaneescheem gribbeht nah't palihgà un Genuas herzogeni aprunnaht, laj wair's pretti neturrah's.

O. P.

Behterburga.

Kad es mas' buhdams, leelus zilwekus no Behterburgas dsirdeju runnajam un stahstam, tad man lohti patikka klausitees winnu runnahm, laj gan wehl ihsti nesinnaju, kas ta Behterburga par tahdu putnu irr. Kad es pehz' floblà eedams, ar Behterburgu jau zil nezil eepasinnoh's, it ihpaschi: ka winna irr Kreemuwalst's galwas-pilschets, ka tur dsihwo muhsu augstaj's, scheblichaj's semmestehw's, ka tur rohnah's muhsu Keisara walst's augstakah's teefas, ka Behterburga irr lohti leels, smuks un gresn's pilschets: — tad es eekahrojoh's winnu ar sawahm pascha azzihm redsch't. Un schahda eekahroschana mannu sirdi jo wairah't peepildija, kad kahds no manneem tuweem raddineekeem ammata darriochanàs us Behterburgu aibbrauzu un mahjàs pahbranzis, man par Behterburgas frahschnumu daud's fo pastahstija. Bet es arri atsinnu, ka us Behterburgu tikt, nau wis neeka leeta, un tapehz schih's dohmas likku pawissam pee mallas.

„Peepesch preeks irr dubbult's preeks.“ Tà arri es warru fazzih't; jo to preeku, fo manna sird's zaur to negaiditu wehsti jutta: ka man muhsu muishas leelunga wajadschibu labbad us Behterburgu jabrauz, — to es zittam newarru isteikt. Kad nu ar sawu rakstneezibu tikrah't wehl ne-esmu tizzis, ka warretu (tà dasch lab's zits rakst-taj's) ar sawa garra palihgu neeka leetu deew'sinn zil jauki (zeek jaukah't wehl reischochanu us Behterburgu) aprakstih't, tad arri wispirms zeem. lassitajeem luhdsu, laj neturra bahrgu spreedumu par scho mannu rakstu, fur ihfamà tik to teilschu, fo zellà un paschà Behterburgà riktigi redseju un dsirdeju.

Tà tik karsti goidita deenina atnahza, kad man no Nihgas pa dselzjekku us Behterburgu bij jadohdah's. Swehtdeenà tanni 21. Septemberi, pullsten 10òs no rihta, kad zitti laudis basnizàs Deewam par pagahjuschas nedikas swehtibu pateiza un no Winna us preeksch-deenahm scheblastibu luhdsah's. — tad es lehni gahju zaur Nihgas kluffahm eelabm us Dinaburgas bahnuh'si. Tà eedams es arri kluffu peeluhdsu scheblichu Deewu, laj zellà no neloimes pasarga. Bahnuh'si atnahkuscham, man brihtin'sch bij jawagaida; tad lihds ar daud's zitteem reischneekem sehdohs eisenbahnes leelòs rattòs (wagonà), un kad pullstens' sitta 11, tad maschine (lokomotive) garro wagonu rindu pa fleepohm muddigi rahwa prohjam us Dinaburgu. Tah's 204 werstes lihds Dinaburgai noskrehjakm 6¹/₂ stundàs, laj gan par wissu zekku pee tahm pulla stanzijahm kahdas diwi stundas bij ja-uskawejah's. Tad tà sird'sin'sch, kas ar wairah't ne tà duzzi smaggu rattu 6¹/₂ juhdi's pasfreen par stundu. Dinaburgà atkal pilnas diwi stundas usgahja, kamebr us Behterburgu dewamees; jo scheitan muhs, Behterburgas brauzejus, no teem zitteem ischschibra un tad us Behterburgas bahnuh'si nowedda. Kad weh's, Behterburgas wagonòs fahschusch'i, Dinaburgai ardeewas fazzijahm, tad jau bij tumja, pullstens' 1¹/₂ 8. Un tà

mehs brauzahm zauru nakti, kamehr ohtrâ deenâ pulksten $\frac{1}{2}$ 1 fama 500 werstu garra zella gallu fafneedsahm, prohti: Pehterburgâ eebrauzahm. Kad wehl bijahm 20 werstes tablu, tad jau eeraudsijahm ta warrena pilsehta weenu mallu, kam Keisars Pehteris tas leelajis 1703. gaddâ Newas uppes mallâ patz ar sawahm roh-fahm to pirmo nammu fahzis usbuhweht.

Kad pa dselszefku brauz no Felgawas lihds Mihgai, tad tur nau dauds ko brihnitees par leeleem gruhtumeem, kas buhtu bijufchi pee f Leedschu dambja taifschanas; jo schè irr wiswairahl lihdsens widdus. Bet kad brauz no Mihgas lihds Dinaburgai un wehl no Dinaburgas lihds Pehterburgai, tad gan brihnuma darbus dabuhn redseht: weetahm (leijâs) Leedschu dambis irr taifchts tik augsts, zil labba ehka; weetahm atkal leeli kalni irr zaurakti, tà ka rattu rinda tell pa tahdu dsilku grahwi, kam ir lokomotivees skurstens tik knappi lihds mallahm sneeds; dauds augsteem muhra tilteem wagoni tell pahri, bet dimi leeleem tilteem winni isskreij pa appafschu zauri; weetahm dselszefsch eet pa leeleem smilfchu laukem, tà ka brauzohd gandrihs jadohma, ka nu buhtu tufnesi; weetahm atkal zaur dikti leeleem mescheem, no kam zitti tà irr palaihti un ne-apfohpti, ka tohs par fchuhlsnajeem waj tihreleem warr nosaukt. Weens tahds neganti leels un weetahm arri tohti palaihts mesch irr puzejellâ stary Pehterburgu un Dinaburgu; tur brauz kahdas 20 juhdses zaur meschu ween. — Pateesi, waldibai mehs newarram deewegan pateiktees par dselszefkeem. Taggad tahs 100 juhdses no Mihgas lihds Pehterburgai, treschas klaffes wagonâ sehdedams par 8 rub. 79 kap., — ar wisseem sawekkeem zellâ, — eelisch $25\frac{1}{2}$ stundahm noskreij; turprettim tolaik, kad wehl dselszefka nebij (preelisch 8 gaddeem), ar pastes sirgeem bijis jabrauz 5 deenas un naktis zauri, un drohfschi gan wairahl ohrtikdauds buhs bijis jamakfa.

Laj gan tanni ahtrâ braufschana no semmes wehrtibas un semfohpibas dauds newarreju nojehgt, tad tomehr lassitajeem pastahstischu, ko ahtrumâ zekmallâs redseju. Tanni gabbalâ no Mihgas lihds Dinaburgai man likkabs, ka tè gandrihs wiszaur irr weegla semme^{*)}; jo tuwahl Dinaburgai nahl, jo wairahl dseltainas smilts laukds rahdahs, kamehr paschâ Dinaburgas tuwumâ zittu neko neredi, tà tik smilts ween. Tas gabbals winpus Dinaburgas lihds tam besgalligam mescham, no ka jau pirmiht runnaju, zaurzaurim arri irr prastas, weeglas semmes; tapehz arri schè leeli semmes gabbali wehl irr atmattâ. Bet turprettim tanni strehki winpus ta mescha lihds Pehterburgai leekabs buht stipra semme: weetahm irr tahda melna tà sohdeji. Tur arri irr leeli, brangi eestrahdati tihrumi, kam widdâ leeli zeemi, gandrihs ilkatrs ar sawu basnizu. Til es brihnijs, ka wiffâ tanni garra zellâ no Dinaburgas lihds Pehterburgai, tohti retti kur kohdu uppiti waj labbu

^{*)} Pee Leelwardes un Aiftraukles semme rahdahs stipra deewegan.

strautu dabuju redseht; turprettim esaru — gan masu, gan arri labbu leelu — redseju labbu teesu. — Mahju ehkas Kreewsemme irr dauds masakas un prastaki buhwetas, ne ka pee mums Kursemme: garram brauzohd tur gandrihs newarr isschert istabu no pirts, flehti no rijas. Kohludahrsu pee mahjahm pawiffam nau. Ar lauku apfohpschanu Kreewsemneeki irr muddigaki, ne ka Kursemneeki un Widsemneeki; jo kad es 27. Septemberi no Pehterburgas mahjâ brauzu, tad Kreewsemme nekur wairs nebija labbibas lauka un seemas-fehja wiffur smukli salkoja; bet zaur Widsemmi braukdams, wehl dikti pulka labbibas lauka redseju un daudsi wehl fehja seemas-labbibu; tapat arri mahjâs pahbrauzis dsirdeju, ka ir dascham labbam muhju puffè wehl labbiba lauka. Talab ka Kreewsemme lauki jau bij nokohpti, es arri newarreju redseht, kahdu labbibu tur wiswairahl fehj un ka tur labbiba schogad augufi. — Nu jau gan deewegan buhschu stahstijis par paschu zellu, tapehz lassitajeem fahfchu pateikt zil nejit no leela Pehterburgas pilsehta. Es falku tik zil nejit; jo newarru wis leelitees, ka wiffas Pehterburgas mallas un wiffus jaukumus buhtu redsejis. Laj gan tschetras deenas tur mittu, tad tomehr, — ar tahm pulka eeschaham un gaidifschaham sawu darrifschanu labbad, — mau mas laika atlikka preelisch ihpaschi isflawetu weetu apmekleschanas: — tà tad arri daschai weetinai bij japaleel ne-apflattitai, ko es ta isteikta smukluma un rettuma deht, jo labpraht buhtu redsejis.

(Uf preelischu beigums.)

Sarawakas Madfcha. (Rehniusch.)

(Statt. Law. Nr. 48.)

Bet nu notikka, kas pehz historijas apleezinaschanas dauds reisahm pasaulè notizzis. Utaizinahts draugs neaisgahja wis, bet sawu maksu pagehreja. Un jo stipraht Dschehms Hassimam usgahja wirsû, jo remdenahks schis palikka pee isdarramas apfohlfchanas.

Beidscht Dschehms no Hassima to isspeeda, ka Hassims apfohlijahs, juhkas laupifchanai prettiturretees, andeli aifstahweht un Dajakus no winnu wisfsmaggakahm nastahm atswabbinahd. Dschehms turpretti laj andelejoht. Bet wiltigs Hassims sawu wahdu neturreja un sawu atswabbinataju pee andeles laweja, tà ka schim dauds naudâs bij japaspehle. Tapat arri Hassims juhkas laupitajus ne ween ne-isnihzinaja, bet teem turpretti wehl bij par aifstahwetaju, tadeht, ka pee juhkas laupifchanas wairahl bija tahs pelnas, ne ka pee andeles.

Kad Dschehms redseja, ka ar labbu neko newarreju panahkt, tad apnehmahs, ar warru sawu taifnibu mehleht. Tee fallineeki scho wihru mihsoja un labpraht ar winnu saweenojahs. Jo winsch weenumehr par winnu labbumu behdaja un daschu affaru bij noschahwejis un daschas fahpes remdejis.

Winfch sagaidija to laiku, kad kahdi Gelandes fuggi bij abraufuschi un tad ar 400 wihreem Gassima krepostam usbrukta. Gassims sabihjabs un ar Gelandeeti salihka. Tas tikka apstiprinahts, ka Dschehms par waldineeku par Sarawaku paleekoht, bet ka Bruni sultana weetneeks. Wis tikka norakstihst un ta Gassims, ka Bruni sultans sawu wahrdu likka appakfcha. 24. Septemberi 1841 Dschehms leelgabbaleem rihoht, karrogeem wihzinajotees un pulksteneem swannoht par Sarawakas Radfcha tikka issaults.

Laj nu gan jaunam Radfcha wehl daschus kawellus preekfcha zehla, tad winfch tohs tomehr pomasihtinam wiffus isklidinaja un sawu darbu us preekfchu wedda. Andele ahtri zehlahs un tur, fur lihds schim juhras laupitaju fuggi ar affins un mantas kahrigeem Malajeem bij braufuschi, tur taggad meerigi andeles fuggi enkurus ismetta.

Arri missionari parahdijabs, un ta tad Sarawakas walfs us stipru pamattu tikka grunteta.

Tas wihrs, kas nu te waldija, bij laipnigs un mihfch, bet tomehr nekabda needra. Winfch no neweena wehja neliklahs ne mehtatees ne lohziitees, Malaji lihds schim Dajakus bij misojuschi un dibrajuschi. Wis tas nu bahrgi tikka aisleegts un pa wisseem zekkeem tiklab pa juhras zil pa semmes zekkeem taggad pilna drohfschiba warreja staigahht un braukaht. Agrahl Malaji Dajakus pehz patikfchanas drihfscheja nokaut un par to jeb nekahdu strahpi nedabuja, jeb masu naudas strahpi ween maksaja. Taggad ikfats fleplawa bes schehlastibas tikka noteesahhts, tiklab Malajs ka Dajaks. Dschehms arri wehrdsibu nozehla un ar wahrdu falkoht wiffu pahrtajija un pahrlabvoja. Un winnam til labbi isdewabs, ka wiffa Borneo fallä ta flawa iszehlahs: „Sarawakas walfi sem jauna Radfcha effoht labba dsihwe.“ Behgli no kaiminu walfstihm te patwehruumu mekleja, fur ar warras darbeem pagallam bij. Kas tad nu wehl brihnisees, dsiredams, ka Sarawakefchi sawu waldineeku gauschi zeenija un mihloja? Un wiffu to winfch idarrija un panahja bes Gelandes waldifchanas palihdsibas, winfch weens pats, zaur sawu spehku un gudribu.

Kad nu Dschehms ta sawu walfi bij gruntejis, tad wehl pehz diweem mehrkeem dsinnabs. Birmä kahrtä: winfch ne til ween Bruni sultana weeta gribbeja buht par Radfcha, bet us sawu pascha rohku. Ohtra kahrtä: winfch Sarawakas rohbeschäs to juhras laupifchanu gribbeja isdeldeht.

Dschehms kamehr par Radfcha bija zelts Gassimam ifgaddus 2000 rubulus maksaja un bes tam wehl bij apnehmeees, Gassimu ar sawu fuggi us Bruni pee sultana west, ikreis kad Gassims tur gribbeja tikt.

Dschehms labpraht no Gassima buhtu wallä tizzis un tapehz pats winnu usflubbinaja, us Bruni braukt. Gassims bija ar meeru un ta tad Dschehms Gassimu wedda

us Bruni. Te nu Dschehms arri ar paschu sultanu warreja isrunnatees un salihkt un no winna pagehrehht, laj juhras laupifchanu nozelloht.

Bruni irr gluschi sawahds pilfehhts. Mahjas gandrihs wiffas us meeteem jeb plohtsteem buhwetas. Tur dsihwo kahdi trihdesmits tuhftoschi zilweti.

No retteem Giropeescheem pawaddihts Dschehms dewahs pee sultana. Gelandes karrohgs winnam tikka nestis preekfcha. Te nu gan bija ko bihtees, Dasch labs Malaju wirsneeks rohku pee sohina peelikka, kad sweschineeks til drohfschi pee sultana nahja un abra us pagalmu plikki karrawihri sawus schlehpus wihzinaja, Turklaht winni kauza un bhahwa un pagehreja, laj winnus weddoht pret teem balteem wihreem, kas leelotees, ka juhras laupifchanu gribboht isdeldeht. Bet Dschehms ne kusteja, ne schaubijabs. Sultans, — ta winfch pagehreja, — laj winnu, to Dschehmsu atsihstoht par Sarawakas Radfcha, — sultans laj to maso, bet ar akminu ohglehm bagatu fallu Labuana atdoht Gelandeescheem, — sultans laj aisleedscht juhras laupitajeem, us preekfchu sawas laupitas prezzes Bruni pilfehhtä pahrdohht.

Te winfch stahweja, tas drohfschajs sweschineeks, kas tahdas nedfirdetas leetas no leela sultana pagehreja un istabas un pagalmi wisapfahrt bij pilni ar apbrunnoteem Malajeem. Bet Dschehms nebihjabs. Ar weenu rohku winfch Gelandes karrohgu turreja, ar ohtru us teem Gelandes fuggem rahdija, kam leelgabbali tajui us sultana pilli skattija.

Starp sultana un starp Dschehmsa papihrs gulleja ar Arabeeschu un Gelandeeschu bohftabeem oprakstihst. Uf scho papihri bij rakstihst, ka sultans apfohlotees, us preekfchu juhras laupifchanai prettiturretees, Labuana fallu Gelandeescheem ardoht un Dschehmsu par pilnigu Sarawakas Radfcha atsiht.

Wehl pusstunda nebij pagahjusi un jau firsst, laj gan sohbus greefdams, needras spawu nehma un no leelgabbaleem bihdamees sawu wahrdu appokfchrahtija.

Dschehms wiffu bij panahjis, ko bija kahrojis. Ka to ar warru bija panahjis, to sinnam newarr leegtees. Bet waj tas juhras laupitaju firsst jeklad ar labbu juhras laupifchanai buhtu prettiturretees? un waj tad winfch muhscham ar labbu Dschehmsu par pilnigu Sarawakas Radfcha buhtu atsinis? Un tomeht tas Dschehmsam bij gauschi waijadfigi. Jo bes ta winnam trubka spehka, wiffu Sarawaku ta falkoht no jauna usbuhweht un eegrunteht.

Labuana fallu Dschehms jau preekfch sewis nekahroja. 24. Oktoberi 1846 Gelandeeschi tur eesprauda sawu karrohgu un ar akminu ohglehm sahla strahdaht. Behzahht Gelande te atsihtija biskapu, kam krittiga tizziba starp Borneo fallas Muhameda tizzigeem un paganeem bij ja isplahta.

Bet laj nu gan Bruni sultans bij fluffinahts, un laj nu gan Dschehms taggad stipri sehdeja us Sarawakas trohni, tad tomehr juhra wehl mudscheja no juhreas laupitaju fuggu rindahm. Schee juhreas laupitaji ikgad no-flakteja leelu pulku nenoseedfigu kauschu un wehl wairahf darrija par nabageem. Dschehms tadeht swehti bij apnehmeeß, schohs Deewa un zilweku eenaidneekns isdeldeht.

Sarawakas walsti pret rihteem diwi leelas straumes. Fur ar maseem fuggem un leelahm laiwahm warr braukt, eegahschahs juhra. Gar schihin straumehm juhreas laupitaju ziltis irr apmettuschaß, kas ne Bruni sultanu ne Sarawakas Radscha ne-alsibst par fungu. Kad winni ar sawahm leelahm laiwahm us laupischanu taisahs, tad trihz un drebb tiklab juhmalneeki, ka arri andeles fuggu weddeji. Tahda laupitaju fuggu- jeb leellaiwu rinda neretti skaita lihds 100 fuggischi jeb pranas. Katrai laiwai bes sehgeleem wehl wiemasahf peeßdesmits ibreji. Karrowihri irr roibi ispuschkoti un ar farkanu wadmalu apfahrii. Spihdedami leelgabbali irr peelahdetti un no masta kohka wihzinajahs spalwu kuschi un raibi karrohgi. Tahdai fuggu rindat jeb slottei Dschehms bes teem winnam padewigeem fallineekem tik ween 24 Giropeeschuß pretti warreja zelt. Ar scho saujinu duhschigu wihru winsch lihds schim sawus leeldarbus bij isdarrijs. Jau daschurais stary abbaht partijahm kauschanahs bij iszehlfueß. Bet Dschehmsam nebij deewegan karra-spehka, un ta tad tas notikka, ka laupitaji daschurais wirerohku dabuja un Sarawakas straumẽ eebraukdami, jauni eetaistus zeemus isposhtija, wihrus noslakteja un seewas un behrnus wehrdsiba aiswedda.

Ap scho laiku Enlandes twaika-fuggis „Remesis“ atbrauza un kapteine Dschehmsam sawu palihdsibu pee juhreas laupitaju isdeldechanas apsohlija. Wisß tiffa norrunnahts, ka laj tschuhskai galwa tiktu samihhta, un labbi isdewahs.

Juhreas laupitaji ar 150 leellaiwahm bij atbraukuschi. Winni nesklaitamus zeemus bij sadedsinajuschu un leelu pulku fuggu aplaupijuschu un tohs matrehschus juhra eegahsuschi. Apkrauti ar baggatu laupijumu winni nu eebrauza tannis abbäs straumẽß, fur pee mallahm bij apmettuscheß, ka vimit tiffu minuejis.

Bet à rẽ! kad laupitaji no juhreas straumẽß gribbeja eebraukt, tad trijads eenaidneekß bija preekschã: 1) Dajaki ar sawahm 60 pehdas garrahm karra-laiwahm, 2) Giropeeschu leellaiwas, kam Dschehmsa baltee draugi bij par pawehletajem un 3) tas Enlandeeschu twaika-fuggis „Remesis“. Gaischã Juli nakti abbäs fuggu rindas fadubrahß. Juhra nekusteja, neweena patti wehsmina nepuhhta, pawehletaju un isrihtotaju balße skanneja tabtu pahr juhru. It ka bultas no stohpa, tapat laupitaju leellaiwas ar breefmiau karra-brehschanu eenaidneekam uischahwahs wirsũ. Bet ko wiffa drohschiba laupitajem palihdsija? Twaika-fugga ritterni tohs leellaiwas semmẽ

schippeleja, winna kartetschas isplawa pohstu un nahwi. Un kas Giropeeschu fuggim isbehdsja, tas Dajakeem frita naggõß, jeb no Dschehmsa laiwahm tiffa pohstihß.

Wairahf ne ka peeßimts juhreas laupitaji flaktinã tiffa nogallinati. Us teem, kas pee mallas glabbahs un kas purwjsõs nenoslihka, jakti taisija un tohs noschahwa. No schi laika juhreas laupischanas tschuhskai Riht-Ustias juhra gan wehl nau pawiffam samihhta, bet Sarawakas walsti neweens laupitajis wairs neaparadhijahs. Dschehms nu wiffu sawu laiku meera darbeem warreja nowehleht. Winsch jau nebij nekahds karra mihtotajis, bet turpretti weens meera kohpejs. Un winsch teeßcham neweenu pafchu affins lahfti nebuhtu islehjis; ja tee laupitaji winnu ar warru nebuhtu speeduschu.

Kad astonus gaddus bes apnikschanas un peeuschanas Sarawakas walsti bij gruntejis un atsaunojis, tad 1847. gaddã us Enlandi brauza. Winsch sawu jaunu walsti sem leelas Enlandes spahrneem un pasargaschanas gribbeja stahdiht. Tik ko Londonẽ, Enlandes galwas pilsehta pee Temses straumes atbrauza, tad wiffas awises winnu breefmigi apfuhdsija un blameereja, ka weens affins suns, weens ohtrẽ Nero effohß, ka leelu zilweku pulku parwewelti effohß lizzis nokaut. Dschehms skaidri paradhija, ka ne affins kahribas deht tohs laupitajus lizzis nokaut, bet ka Sarawakas walste muhscham pee atsefchanas nebuhtu tikkusi, ja tee laupitaji nebuhtu isdeldeht. Winsch arri ustradhija, ka, laj gan Sarawakas Radscha buhdams, nau baggatahß bet tuffschahß palizzis, tadeht ka no sawas, no tehwa mantotas naudas 140.000 rubus paspehlejis. Weidsokht ministeri, kehminene un paschas awises winnam dewa taisnibu. Dschehms kehminenei sehdeja lihdsias pee galda un kehminene winna krubtis puschkõjã ar gohda simehm. Londones missiones beedriba winnam dewa nandu, laj basnizu un skohlu buhwejsokht preeksch Dajakeem. Turklahß diwi missionari us Sarawaku tiffa suhtiti.

Dschehms nekad nau apprezjees. Kad no Londones us Sarawaku atpaffal brauza, tad sawu mahsas dehtu lihds nehma. Winsch to sewim pa prahtam gribbeja audsinahß, ka laj pehz Dschehmsa paliktu par Sarawakas Radscha.

Sarawaka sem Dschehmsa gudras un laipnigas waldischanas gaddu no gadda wairahf atsehla. Andele see-deja, andeles fuggi ohstã eebrauza, kahnõß metalli tiffa israkti, daudi eedsibwotaju kristigai tizzibai veemettahß. Dajaki atstahjahs no eerastas laupischanas un eenaidneeku galwas issudda is mahjahm.

Weenreis ween breefmas Dschehmsu apdraudeja. Wapilnam Kineeschu Sarawakas walsti bij apmettuscheß. Kineeschem irr tahds eeraddums, ka labprahß swehschãs semmẽß apmettahß un tur nandu peln. Kad baggati palikuschu, tad atkal us mahju eet. Tahdeem tad nu sinams nekahda ihsta miblestiba pret kahß semmẽß laudihm,

kur pelnaš deht ween apmettuschees. Kineefchi arri ar faweem ween fa-eet un labpraht dumpojahs. Kad Kineefchi Sarawakā 1857, tad Enlandeeschi ar Kinu karroja, redseja, fa winneem Sarawakā leelahs spehls ne fa Ciroppeeschem, tad winni dumpi zehla un apnehmahs pee Dschehmfa par to faunu atreebtees, ko Enlandeeschi winnu tehwasemmi padarrijuschi. Ap pusanakti winni apstahja Dschehmfa mahju un to eededsinaja. Dschehmis isglahbahs it fa zaur brihnumu un weenā Ciroppeeschu kuggi atradda patwehrumu. Bet nu arri Dschehmja laipnibas un zilweku mihlestibas augli parahdijahs. Malaji tiklab, fa Dajaki zehlahs un sawu mihlo firstu pret blehdigeem Kineefsheem aistahweja. Leels pulks Kineefschu tikka nokauts, un tad atkal pilns meers waldija Sarawakas walsti.

Dschehmis ar laiku bij palizzis wezs. Winna darbs labbi isdewahs, un winsch dohmaja waldischanas nastas jaunakam un stiprakam wihrum ustreant. Karsta klima un stiprs darbs winna wesselibu bij apskahdejuschu, un meers winnam bij wajjadfigs. Ta tad winsch apnehmahs, fawas beidsamas dsihwibas deenas mihla tehwi ja pawaddiht, tanni pascha mahja, fur bija dsimmis. 1866 winsch atraddijahs no „faweem behrneem.“ Kad kuggi eekahpa; kad Sarawakas karrogs pee masta kohla tikka uswikts: tad Malaji un Dajaki winnu apstahja un ar sawahm affarahm parahdija, fa te teescham weens tehws schirrotees no behrneem. Wihri, kas agrahf paschi jubras laupitaji bijuschu, affaras sehja. Tas Ciroppeetis, ko winni agrahf nahwigi bij eenihdejuschu, tas winneem nu dahrgs un mihlsch bij palizzis.

To waldischanu par Sarawaku Dschehmis sawam mahfas dehlam aistahja. Bet schis jau 1868 arri nomirra un winna dehl taggad walda par Sarawaku. Dschehmis irr nolizzis, fa Sarawaka laj peederroht Enlandei, ja pascha, Dschehmfa, familija ismirrischoht.

Kas Sarawaku redsejis, pirms Dschehmis to pahrtajijis un atjaunojis, tas to nemas wairs newarr pasiht. Kuttsching, tas galwas pilsehts, wehl 1840 bija nabaga jubras laupitaju ligda ar 5000 eedshwotajeem. Taggad tur dsihwo trihsreis wairahf zilweku, un andele skaisi seed. Kur agrahf sawwolliba, tur taggad taisniba walda. Jubras laupischana irr suddusees un laupischanas kuggi par andeles kuggeem palikuschu. Tuffsnescha weeta taggad reds skaisus tihrumus, fur pilnas wahrpas lihgojahs un pulkotas plawas. Wissur reds darbigus, preezigus zilwekus, kas wissi fa sawu labdarritaju Dschehmju Bruhke teiz un slawe.

Jauna grahmata.

„Dseemas no G. Allunan. Dhtra dalka. Apgahdajis H. Allunans. Rihga 1869.

Wisjaunakahs sinas.

Rohma tanni 8. Dezemberi (26. Nowemberi) konzilija ne-isskaitamu lauschu klachtubshana no pahwesta Wati-kana balniza tappa atdarrita. Bislapu effoht lihds 700 tur kohpa.

No Londones sinno tanni 7. Dezemberi (25. Nowbr.) Zelandes Feneefchi atkal tik nemeerigi, fa waldiba leelaku kara-spehku nosuhitijusi winnus pahrmahziht.

R. S—z.

A t b i l d a.

Chr. Petr.... Paldeews par Zubfu mihlihu grahmata. Lizeet, fa manna freds nesamehjahs wis, tad man no miblas tehwssemes rohshabm til taht bij ja-eet prohjam; bet es sawa firdi jau fen biju apnehmee; paklausgam buht, fur mans Deews manim skaidri parahda sawu padohmu un prahtu. Zubis laikam arri jau buhit novratufchi, fa irr dauhs drohschaka dsihwe un bubschana, ja us Deewu pakaujamees; jo us zilwekem palantees irr jo baillga leeta. Kamehr tu zitteem effi wajjadfigs, fa schee bes tewis newarr itilt, tanehr tee tewi zillahs jo auglit un tewi slawehs un usteils; bet lihds fa schee zerrehis itilt bes tewis, tee tewi nepastis, aismirshs tamus fweedrus un sawu mihlestibu un tewi nosweddhs pee mallas fa wezgas pastalas! — Deews ta nedarrihs. Ka Winsch manim Elohs un Dubbelros bij dewis zittas mihlas draugus, tapat Winsch man arri schee us Kaunas jaukeem kalneem sinahs doht mihlas draugus. Kaj Zubis un es, mehs abbi lihds schim no waiga weens ohtru gan nes pashtamees, tal ir mehs laj paleetam draugi lihds gallam. — Zubfu srahitmu Zubis drihs atraddiit Law. Awisss; bet to dseesmu nolifschu pee mallas par peemitanu. Latw. Awischu redaktors.

Naudas tirgus,

	Rihga tanni 29. Nowemberi 1869.	upruff.	fohl.
5% walfis-alseneeschanas biletas ar winnest.	I. aistleen.	156	154
	II. aistleen.	153	150
5% walfisbanlas-biletas		88½	87½
5% Wids. pfandbrietes. usfakamas		100	99½
	ne-uffall.	93	92
4½% Kurs. pfandbrietes. usfakamas		99	98
	ne-uffall.	94	93
Mihgas-Dinab. dieltjella atzijas us 125 rub.		121½	120½
5% Mihg.-Dinab. obligazijas us 125 rub.			
5% Mihg.-Zelgaw. " " " 100 " "		105	103½

Labbibas un pretschu tirgus Rihga, tanni 22. Nowemberi un Ceepaja, tanni 22. Nowbr. 1869. gadda.

Maffaja par:	Rihga.	Ceepaja.
1/3 Tschetw. (1 puhru) rudfu	275 lihds	2 rub. 85 kap.
1/3 " (1 ") fweeschu	450 —	5 " — " 3 " 60 "
1/3 " (1 ") meeschu	250 —	2 " 60 " 1 " 90 "
1/3 " (1 ") aufu	120 —	1 " 30 " 1 " 15 "
1/3 " (1 ") firnu	350 —	4 " — " 2 " 50 "
1/3 " (1 ") rupju rudfu miltu	2 " 25 "	2 " 50 "
1/3 " (1 ") bihdeletu	350 —	3 " 75 " 3 " 50 "
1/3 " (1 ") " fweeschu miltu	5 " 50 "	4 " 50 "
1/3 " (1 ") meeschu putrainu	3 " 75 "	3 " 50 "
1/3 " (1 ") kartoffeli	—	— " 75 "
10 pudu (1 birfawu) feena	400 —	4 rub. 50 kap.
1/2 " (20 mahrz.) fweesta	450 —	5 " — " 4 " — "
1/2 " (20 ") dselses	—	1 " — " — " 90 "
1/2 " (20 ") tabaka	—	1 " 25 " 1 " 60 "
1/2 " (20 ") schfibtu appinu	—	— " — " 7 " — "
1/2 " (20 ") probna linnu	—	2 " 50 " 1 " 80 "
1/2 " (20 ") brakta	—	1 " 20 " 1 " 20 "
1 muzzu linnu sehlu	900 —	9 " 50 " 8 " — "
1 " ritku	11½	12 " 50 " 10 " — "
10 pudu farlanas fahls	—	6 " 25 " — " — "
10 " baltas rupjas fahls	—	6 " — " 5 " 50 "
10 " " smalkas fahls	—	6 " — " 4 " 45 "

Latw. Awischu apgahdatajs: **Gotthard Bierhoff.**

S l u d d i n a s c h a n a s.

Uf Wijsaugstaku pāwehleschanu tiks 1870 gaddā St. Pehterburgā preeksch wiffādāhm kreemu semmē pataisītāhm leetāhm israhdišchana noturreta; schi israhdišchana fahlfēes 15. Mai un beigfēes 15. Juli Lai teem, kas uf scho israhdišchanu no Baltijas gubernijāhm gribbetu leetas eesuhtht, eesuhthschana tiftu atweeglotā, uf Finanz-ministera kunga nofazzischanu preeksch schi hm gubernijāhm irr ihpāscha Palihga-komiteja Mihgā eezelta, kas teem, kurri uf scho israhdišchanu gribb leetas suththt, isskaidrohs ar fahdāhm nofazzischanāhm un fahdā fahritā no winneem pataisītās leetas ja-eesuhtht, no eestelletajem peemeldeschanas prettim nemm, un schihs peemeldeschanas pee laika tai preeksch schihs israhdišchanas St. Pehterburgā eezeltai kommissijai pefuhtht un par to gahda, ka wiffas tehmu semmēs darbības darbošchanahs israhdišchanā til pilnigi un peenahzigi, zik eespehjamā, teef preekschā listās. Pehz teem preeksch schihs israhdišchanas nofazziteem terminēem irr teem, kam prahthā, fawās pataisītās leetas uf scho israhdišchanu eesuhtht, un kas preeksch fewis israhdišchanas nammā derriqu ruhmi gribb eegahdāht, peemeldeschanā pehz ihpāschas preekschschimes wiffwehlesi libds 15. Dezember f. g. Baltijas Palihga-komitejai Mihgā waj libds 1. Janwar 1870 Israhdišchanas-kommissijai St. Pehterburgā ja-eesuhtht. Pee laika peemeldetāhm israhdišchanas leetāhm wajjaga ar ihpāschi fakturu (leetās wehrtības aprehkīnāschanu un aprastu) par eestelletajā māsūr tai laika no 15. Februar libds 1. Mai 1870 Israhdišchanas-kommissijai St. Pehterburgā tapt pefuhthitāhm. Tāpehz israhdišchani warr pehz fawās parikschanas waj

1) pašchi waj zaur weetneefu fawās israhdišchanas leetas taišni Israhdišchanas-kommissijai St. Pehterburgā nodoht, waj

2) tāhs pašchās fahdam preeksch ta iswehletam St. Pehterburgas birschās makleram: A. J. Prochorow kungam (Wassilij-ostrow 3. līnija Nr. 28), Ignatij Nikolajewitsch Elarow (Wassilij-ostrow 9 līnija, pee widdeja prospekta Fontānā nammā), Nikolai Sergejewitsch Mikoti (Galehru-eelā Urina nammā), Iwan Iljitsch Maksimow (Wassilij-ostrow, widdeja prospekta, Schukowa nammā, majahs Pēwas tuwumā) waj Aleksander Dmitrijewitsch Pleške (pee Nikolaka tirgus, Pleškes nammā) ar atlihdīnāschanu schein zaur to notifikschu ihdohschanu, waj pehdigi

3) israhdišchanas leetas preeksch tablasuhthschanas atdoht libds ar mehremu aishuhthschanas un pahrweschanas maksu Decestwihru-eeriktei „Ektypres“ Mihgā un Jelgawā, G. A. Hermann kunga agenturas-kantohram Tehrpātā (Mitter-eelā 78) waj Grünberg & beedr. kophmanneem Nehwalē.

Kad Baltijas darbiba dāschās eekschsemmes un ahsremju israhdišchanās jaw-agrafōs gaddōs irr labbus anglus parahdijuse, tad Baltijas Palihga-komiteja, peeminēdama, ka uf scho israhdišchanu warr peestelleht wiffwiffādas leetas, zerre, ka wiffi tee, kam irr eespehjamās leetas uf israhdišchanu stelheht, atkal pee ta libdi strahdahs, laj muhsu guberniju darbiba arri tai israhdišchanā, kas tiks Pehterburgā noturreta, peeklahjigi parahdahs.

Ispildamas lappas preeksch peemeldeschanāhm un fakturāhm warr Baltijas Palihga-komitejai Mihgā, G. A. Hermann kunga agenturas-kantohri Tehrpātā un pee Grünberg & beedr. kophmanneem Nehwalē dabuhtht.

Mihgā, tai 10. Nowember 1869. Nr. 252.

Baltijas Palihga-komiteja preeksch 1870 g. noteiktu israhdišchanu Pehterburgā: Staatorath **Blumenbach**, fabrikants **N. Beck**, fabrikants **A. Schueidemann**, fabrikants **J. L. Göbel**, kophmannis **N. Kymmel**, kophmannis **Burmeister**, fabrikas direktors **Felsler**.

Wiffi pee Rundables peederrigi, abrvus schi pagaita dīhwedami, pilnigā wezzumā buhdami pagaita lohzehti, no Rundables pagaita-waldišchanas zaur scho tohy usajināti, tanni **9. Dezemberi f. g.** Rundables wiffi pee jaunū pagaita-waldišchanas un pagaita-teešas lohzehtu, kā arri runnas wihru wehletaju iswehleschanas fapulginatees; — las hef labdas peerahdišchanas, ka newar nabht, nebuhš bijs, ar to taps pehz listūneem darribis un ja kas labdas subdības par to zelt gribbetu, taps pee kluffuzeeschanas noraidihtht.

Rundables pagaita-waldišchanā. 17. Nov. 1869. (Nr. 876.) Pag. wezzalajs: J. Rosmann. Teef. skrihw.: Aufschewsky.

Petroleiim lampas

no 75 kap. libds 14 rubul.

Peefarramas lampas	no 65 kap. libds 15 r. — f.
feenas	" " 30 " " 1 r. 50 f.
rohku	" " 15 " " 1 r. 25 f.
nasta	" " 45 " " 1 r. 50 f.

no wisslabbakeem ahsremmes fabrikeem. Itpat peedabwa labbaku un gaischi dedjamu petroleiim un nastā (Schanderin), turklabht arr blāschkes no bleška un latra leeluma par lehtakeem tirgeem Jelgawā, leelajā eelā Nr. 3.

Friedrich Kühner.

Veel-Gezawās Klahwe meschā tohy wabrdohta libds **100 affis behrsa** un **altščina malta** par 5 rubl. 6 kap. par affi (libds ar to iswehleschanas maksu), un libds **600 affis preedes** un **egtes mallas** par 4 rubl. 6 kap. par affi. Teitta malta irr zaur zaurim faufa, no labbas buhšchanas, ušjirsta un eeksch 6½ pehdū twadratu affi hm ustrauta.

Kurssemes uggunō = aydrohščinaščanas beedribās fluddināschana.

Wiffem lohzehtem tāhs Kurssemes fawārtihgas ugguns-aydrohščinaščanas zaur scho preeksch webratliščanas tohy sinams darribis, ka dielējā nospreeduse, til tannis ehtās, kas Kurssemes ugguns-aydrohščinaščanai peestahjuschabe, atkaut **linnu aystrahdāschanu**, kas tadeht ka zaur tam warr lehti uggunō-grehts zeltēs, irr rijušchētrā listās un par to peenahlamu leelumu taugstumu aydrohščinaščanai. Tadeht nu wajjabšes ehtās, turvās buhs linneem aystrahdāteem tapt, zaur to peederrigu aprinka preekschneeta (Wortteber) kunga scheinat peerahdiht un rijušchētrā (klāss) eerastihtht.

Kad linnus aystrahdahs ehtās, tos nau rijas jeb nau uhdohthas rijušchētrā, tad tas taps tā ušstatihts, ka tad aydrohščinaščanaj tanni ehtā buhu darbu strahdajis preeksch kam ehka neuhth nau zelta.

Jelgawā, 11. Nowemberi 1869.

Direktors v. Drachenfels.
Sekretērs A. v. Penz.

Sapulžes.

Kurssemes ugguns-aydrohščinaščanas beedriba zaur scho wiffem teem darā sinamur, kam warr peekriht sināht, **ka 5. Februari 1870 pehz pūdeenas pulstien 50s** ta pekta trečina general-sapulže to beedribas-lohzehtu Jelgawā, Kurssemes teedra-bantas nammā eesabtfēes.

Turklabht wiffi tee beedribas-lohzehti, kas warr listumu \$ 40, turra to rekti preeksch schinmeschānas (bals dohšchanas), zaur scho tohy usajinātht laj tee nekrihtu strahpē no 5 rubuleem pehz ta nospreeduma, fazzitā terminā pašchi jeb zaur fohmāht atnāht.

Jelgawā, 11. Nowemberi 1869.

Direktors von Drachenfels.
Sekretērs A. von Penz.

Pehterburgas XXXIII. lotterijas bilētes preeksch masu behrnu ayghadāschanas.

Leelāis winneests no 50,000 rubul,

divi winneesti " 10,000 "

desmit winneesti " 1000 " u. t. j. r.

irr dabujamas Jelgawā pee

J. S. Barnegina mantineekēem.

Saufais raugs

fatur deenu irišch un war fabrika tirgu dabujam Jelgawā, leelajā eelā, jaunā stuhra bohth, gairseja salka Stolzer, pee

Otto H. Günther un dehta.

Pehterburgas lotterijas bilētes, tur winneesti no 50,000 rubl. un 10,000 rubl. teef wiltti, irr dabujamas par 1 rubl. 35 kap. pee

Th. Walter,

Jelgawā, pašes eelā Nr. 20.